

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1937-38

OPERA UREDNIK: M. BRAVNIČAR

F. LHOTKA:

3 VRAG NA VASI
VELIK BALET V OSMIH SLIKAH

Din 2·50

Izhaja za vsako premijero

PIA, PINO MLAKAR - FRAN LHOTKA:

VRAG NA VASI

PREMIERA: 5. OKTOBRA 1937

Fran Lhotka, ki se predstavlja naši javnosti prvič z večjim delom, ima v svoji glasbi vse značilnosti hrvaške glasbene tvorbe povojnih let. Že nekajkrat smo imeli priliko na tem mestu označiti posebnosti hrvaškega glasbenega sloga, ki črpa iz ljudskih pesmi in plesov na način, kakor so to delali pred petdesetimi leti ruski novotarji. Nagib hrvaških skladateljev, da se v svoji tvorbi osamosvojijo in čimbolj rešijo zapadnjaških vplivov, je pri njih že močno vsidran. Prežeti so z voljo in hotenjem, ustvariti glasbeni jezik, ki bo vkoreninjen v domači zemlji. Vsa hrvaška glasbena dela, ki smo jih v zadnjih letih slišali, očitujejo izrazito omenjene tendence. Med glasbenodramatskimi deli je bila s tega stališča najbolj polnokrvna Gotovčeva opera »Ero«, ki se je preteklo sezono tako uspešno uvedla tudi v spored našega gledališča. Lhotkov »Vrag na vasi« spada v isto vrsto. Iz njega diha aroma naše zemlje v toliki meri, da je prepričal in osvojil v inozemstvu vse ljubitelje rasne in folklorne umetnosti. Izvirne melodije in ritmi jugoslovenskih ljudskih pesmi in plesov oživijo v umetni fakturi, ki jo je Lhotka v tem celovečernem baletu vkljenil v obsežno partituro. Glasba baletne pantomine »Vrag na vasi« je eminentno plesna. Njena glavna prвина je ritem, ki drži v oblasti vse oblikovno ogrodje. V tej skladbi bomo zaman iskali pomembnejših arioznih ali kantabilnih odstavkov.

Ostinatni ritmi in trmasti kratki motivi vežejo kakor pri Leošu Janačku posamezne odstavke v neko oblikovno celoto. Skladba dobi vsled tega motoričen značaj, ki je pri sodobnih, posebno slovan-skih skladateljih zelo priljubljen. Omembe vredne so v tem delu posebno inštrumentalne in dramske sposobnosti glasbenega avtor-ja. Z njim dokazuje, da ni novinec v odrskih stvarih. Sodelovanje z Mlakarjevimi mu je rodilo dvoje uspešnih del; z njimi je v ino-zemstvu mnogo doprinesel za afirmacijo jugoslovanske glasbene umetnosti.

VRAG NA VASI *

Velik delež k nastanku in uspehu tega dela v tujini sta prispevala plesna umetnika in koreografa Pia in Pino Mlakarjeva. Pred leti sta koreografirala v ljubljanski operi »Punčko«. Po uspešnem delu v Zürichu sta prišla pokazat našemu občinstvu balet, s katerim sta nedavno žela velike uspehe tudi v Zagrebu. Angažirana sta v Zürichu, kjer častno zastopata našo reproduktivno umetnost, kakor

M. B.

Fran Lhotka

Skladatelj baleta »Vrag na vasi« je bil rojen 25. decembra 1883. v Vožici. Od l. 1899. do l. 1905. je študiral na konservatoriju v Pragi. Tedaj so bili na tem zavodu ravnatelji: Dvořak, Knittl, Benevitz in Kaan. Njegovi profesorji so bili Knittl, Schrecker, Hoffmeister, Křička in Janoušek, toda poseben vpliv je imel na mladega Lhotko slavni Dvořak. Na praškem konservatoriju je z odličnim uspehom dovršil inštrumentalni oddelek (6 let) in kompozicijski razred (3 leta).

Njegova prva skladba, ki jo je zložil še kot študent praškega konservatorija je bil Scherzo v f-duru za veliki orkester. S to skladbo je zbudil pozornost, posebno ko je bila nagrajena od tedanjega prosvetnega ministra na Dunaju in 1. julija 1905. izvajana od orkestra dunajskega konservatorija pod vodstvom ravnatelja barona

von Pergera. Skladbo je 10 dni pozneje dirigiral avtor v Pragi s tamkajšnjim konservatorijskim orkestrom za zaključni izpit. Še isto leto je Lhotka dovršil tudi inštrumentalni oddelek; nastopil je javno

Avtorji baleta: PIA in PINO MLAKARJEVA, v sredini skladatelj FRAN LHOTKA, fotografirani v pavzi ob premieri baleta »Srednjeveška ljubezen« v Zürichu 6. II. 1937.

z Richarda Straussa koncertom za rog op. II. in pokazal, da virtuožno obvlada ta inštrument.

Po končani vojaški službi je Lhotka šel v Jekaterinoslav (v Rusiji), kamor ga je poklical Jaroslav Krička, sedanji profesor na praškem konservatoriju. V Jekaterinoslavu je Lhotka ostal samo eno leto, od tu pa je prišel v Zagreb k Narodnemu gledališču za

korepetitorja in prvega hornista. Istočasno je poučeval tudi na zagrebški Glasbeni akademiji. Kmalu je zapustil orkester in se popolnoma posvetil pedagoškemu in skladateljskemu delu. Leta 1912. je Lhotka prevzel artistsko vodstvo hrvatskega pevskega zbora »Lisinski«, ki ga je obdržal do l. 1921. V tem času se je zbor razvil in povspel do vodilnega mesta, tako da je lahko častno zastopal tudi v inozemstvu jugoslovansko glasbeno kulturo. L. 1918. je »Lisinski« nastopil pod vodstvom Lhotke na Dunaju v veliki dvorani »Musikvereina« z jugoslovanskimi skladbami in dosegel izreden uspeh. Pri tej priliki je nastopil tudi v Pragi, Plznu, Brnu, Krakovu i. dr. Velika delavnost »Lisinskega« pod vodstvom Frana Lhotke je vplivala tudi na druge, posebno na novoustanovljene zборе, da so se razvili do visoke umetniške višine.

L. 1923. je bil Lhotka prvič izvoljen za rektorja Glasbene akademije v Zagrebu. Na tem visokem mestu je še danes, kjer predava harmonijo, dirigiranje in vodi orkester Glasbene akademije.

Poleg mnogih simfoničnih, komornih in vokalnih skladb je Fran Lhotka zložil naslednja scenska dela, ki so bila tudi že izvajana:

Scenska glasba za:

- »Zlatolasega kraljeviča« (Ogrizović), Zagreb 1909.
- »V carstvu sanj« (Tucić), Zagreb 1911.

Opera:

- »Minka« (tekst Ogrizović), Zagreb 1918.
- »More« (tekst Nazor-Nehajev), Zagreb 1920.

Balet:

- »Vrag in njegov vajenec« (Grgošević), Zagreb 1931.
- »Vrag na vasi« (Pia in Pino Mlakar), Zürich 1935.
Karlsruhe 1935.
Zagreb 1937.

Za tekočo sezono so najavljene izvedbe v Beogradu, Breslavi, Essenu, Pragi in v Brnu.

»Srednjeveška ljubezen« (Pia in Pino Mlakar, premiera v Zürichu 6. II. 1937. pod skladateljevim glasbenim vodstvom.

Kako je nastal balet »Vrag na vasi«

Intervju s skladateljem.

»Najprej«, pravi skladatelj, »vam moram povedati kako sem se spoznal z Mlakarjevima. Torej! L. 1933. sta Pia in Pino prečitala moj balet v enem dejanju »Vrag in njegov vajenec«, ki je bil prvič izvajan v Zagrebu l. 1931. Naših plesnih umetnikov takrat še nisem poznal. Poleti l. 1934. sem dobil od Mlakarjevih pismo, v katerem me vprašujeta, če bi bil voljan z njima predelati ta balet v veliko delo, ki bi izpolnilo ves večer. Nisem se mogel takoj odločiti ter sem ju prosil, naj mi pišeta in povesta, kako si to zamišljata. Nekoliko dni pozneje sem že dobil skico scenarija in iz nje takoj videl, da gre prav za prav za novo delo, v katerem bi sicer lahko porabil glasbo prejšnjega baleta, za dve tretjini dela pa bi moral napisati novo. Mlakarjevi so bili takrat v Budvi in jaz sem se odločil, da jih obiščem. Tu smo se seznanili in takoj začeli delati. Razumeli smo se odlično, jaz pa sem takoj videl, da imam opravka z resnimi umetniki.

Imeli smo tudi mnogo neprilik. Na primer s klavirjem. V Budvi je bil sicer v Sokolski dvorani pianino, toda na njem so funkcionirale največ 3 — 4 tipke. Krivci so bile — miši. Ali Pino je tudi to uredil. Iz Kotora je poklical nekega mojstra, ki je pianino za silo popravil.

Dvorana, v kateri smo delali, je bila v neki stari trdnjavi in ker je služila tudi vojski, je bila pod stražo, da ni imel nihče pristopa. Toda tudi tu smo našli uvidevne ljudi, ki so nam omogočili mirno delo.

Delo je šlo hitro izpod rok, tako da sem ga dovršil v štirih tednih. Potem sem odpotoval v Zagreb. Kmalu sem izdelal partituro in klavirski izvleček. Mlakarjeva sta medtem odpotovala v Zürich, kjer sta nastopila angažma kot koreografa. Začela sta pripravljati teren, da bi v Zürichu sprejeli balet »Vrag na vasi« v spored, toda to je šlo le s težavami. Tam me še niso poznali. Partitura je obsežna in ima velike zahteve na dirigenta in orkester. Kapelniki so bili neprenehoma proti izvedbi. Naposled je v februarju 1935 prišlo do

izvedbe, za katero se je zavzel sam direktor (Karl Schmid-Bloss). Uspeh dela je bil popoln. »Züricher Zeitung« je končala kritiko o premieri »Vraga na vasi« sledeče:

»Umetniška ‚invazija‘ Jugoslovanov je doživela v Zürichu navdušeno priznanje.«

Vsebina

I. dejanje. I. slika: Na dogovorjenem mestu pri studencu čaka poznega pomladnega popoldneva kmetič Mirko svojo Jelo. Jela pride in oba sta neizmerno srečna. V lahki igri začneta svoj ples, ki konča v globokem ljubezenskem občutju. II. slika: Iz temine se pokažejo roke vraga, ki igrajo glavno vlogo. Vražje roke se kakor polip oprimejo dvoje mladih src, iztrgajo eno srce, — odtujijo Jelo Mirku. III. slika: Z glinastimi vrči v rokah pridejo deklice po vodo k studencu. Mnogo si pripovedujejo o Jeli, ki nenadoma pristopi, dekleta pa utihnejo in odidejo. Jela pričakuje svojega novega ljubimca, gleda v vodnjaku svojo sliko in se vdaja iluzijam nove sreče. Naenkrat nastopi Mirko v objemu dveh drugih deklet, s katerima gre na sejem. Dela se pijanega in gre mimo Jele, ki ostane sama. IV. slika: Na sejmu si je postavil vrag svoj šotor, v katerem prodaja najrazličnejše predmete. Pri njem kupi Mirko pas, ki ga začara, oropa lastne volje in priveže na vraga. Ljudje svarijo Mirka, ga hočejo odvrniti in prestrašeni zbežijo, ko odvedeta Mirka dva vraga. Vrag triumfira, da je dobil novo dušo v svoje roke, se izgovarja in skrivnostno odide. Zapuščeni šotori stojijo v mesečini, Jela pa v samoti išče svoje srce. Iz daljave se čujeta dva moška glasova, ki pojeta.

II. dejanje: V. slika: Noč je. Iz gostilne »Pri Vražjem mostu« se čuje petje pijancev. Vrag vleče Mirka, ki mu noče slediti, za seboj in da bi mu pokazal svojo moč, mu pričara vizijo: pokaže se mladenič, kot je Mirko, in naenkrat se odločijo njegove roke in noge ter glava od telesa in roke pograbi v zraku mošnjiček poln zlata, s katerim privabi potem deklice. Prikazen spet izgine in privabljene deklice plešejo, dokler se najlepša izmed njih ne zgrudi k njegovim nogam. V tem trenutku pa se spremeni lepotica v grdo vražjo

gostilničarko. VI. slika: Mirko sedi v jami, v »Vražji gostilni« in se spominja onega poznega pomladnega popoldneva, ko je pri studentu pričakoval Jelo. Vražja gostilničarka prične svoj divji ples, obkroža Mirka in ga vabi k plesu, a Mirku neprestano prihaja na misel zapušćena Jela. Mori ga vest, silno obžaluje vse in hoće nazaj. Iz daljave pa se oglasi vrag, ki se je vrnil, ves srećen nad doseženimi uspehi, s svojih pohodov. V tej sreći odloži svoj vražji plašč in začne svoj divji ples. Mirko zagrabi plašč, dobi s tem vražjo moć in zbeži iz jame.

III. dejanje. VII. slika: V domaći hiši lepe Jele pričakujejo ženina in svate. Ko pridejo, prigovarjajo Jeli, ona pa ostane tiha in zamišljena. Brezuspješno jo prosi njena mati, a Jela ne sliši ne strica ne sosed in tudi ne prijateljic. Snubać zagrozi, češ da je prenemno, da bi toliko prigovarjali revni deklici. Jela se na videz omehća, vsi izrabijo ta trenutak in potisnejo v ospredje ženina. V svesti so si svoje zmage in Jela ima že v rukah svojo poroćno krono. VIII. slika: Ves izmućen pade Mirko pred razpelom na razpotju. Iz daljave se oglasi godba in mimo gre svojevrsten ženitovanjski sprevod: veseli otroci, veseli gostje in muzikanti, toda žalostni, tihi svatje. Mirko skoći pokoncu, spozna nevesto Jelo, vrće s sebe vražji plašč in blisk in grom razpršita ženitovanjski sprevod. Samo Jela in Mirko ostaneta in se zopet najdeta. Poćasi prihajajo zopet gostje, na novo se sestavi svatbeni sprevod in nastopi pot k cerkvi. Nato se razvije veliko ljudsko slavje, ki konća v mogoćnem zaključnem kolu.

Izvlaćki kritik

»VEĆER«, 5. IV. 1937.

Uspjeh Lhotkinog »Djavo u selu« u inozemstvu potpuno je opravdan. S tim je baletom stvoreno djelo, koje imade sve preduvjete, da zainteresira općinstvo.

Lhotka se nakon svojih opera »Minka« i »More« dugo nije javio novim scenskim djelom. Godine 1931. oglasio se baletom »Djavo i njegov šegrt«, koji se s uspjehom davao u Zagrebu. Tada je taj balet

temeljito preradio, pa je s njim doživio pod novim naslovom neobično velik uspjeh u Zürichu. Našavši odgovarajuće saradnike, Lhotka je bio inspiriran uspjehom i svojim saradnicima, i u kratko vrijeme stvara nov balet: »Sredovječna ljubav«, s kojim je ponovno osvojio inozemno općinstvo. Uspjeh »Djavla u selu« u Zürichu i Karlsruhe-u pronio mu je slavu, pa danas imade Lhotkino ime internacionalni zvuk.

U svom baletu »Djavo u selu« napisao je Lhotka vanredno zanimljivu partituru, koja zaslužuje neograničeno priznanje i divljenje. Tehnička strana te partiture je naprosto imponantna i živ je svjedok goleme kompozitorske fantazije i muzičkog znanja. Ta je partitura koncipirana znalački, spremom, rafinirano i punim osjećajem za orkestralni zvuk te scenska djelovanja. Živa šarolikost i bujna punoća te partiture od neodoljive je draži. Muzika je u uskom kontaktu sa scenskim bivanjima, a naročito joj je jaka strana njena ilustrativna sposobnost. U tom smjeru pokazuje ona duhovitost (valcer djavlove babe, scena s mladoženjom itd.), dramatiku i mekanu liriku. Sva partitura odraz je kultiviranog muzičara, koji svojim metieom vlada apsolutno suvereno.

U tom je opsežnom djelu imao kompozitor mnogo toga da kaže. A možda ga je ta širina zavela, da se odrekne one kratkoće, koja je u »Djavo i njegov šegrt« djelovala nepromašivim efektom. Zbog toga mu je uvertira ispala malo preduga (muziku uvertire slušamo kasnije u pojedinim scenama) a prema kraju djela je scena i pomalo razvučena. Medjutim je to stvar osjećaja, pa su autori sigurno imali prilike slušati, da bi bez toga bilo djelovanje oslabljeno.

Pia i Pino Mlakar naši su stari znanci. Prije sedam godina oni su na svom plesnom koncertu u Malom kazalištu pokazali seriozna nastojanja, talent i ukus. Njihove mekane kretnje, krepki ritem, te kreativne sposobnosti zagrijale su naše općinstvo. Sve te odlike uložili su Mlakarovi u koreografiju »Djavla u selu«, te su postigli s muzikom adekvatne rezultate. Svaki takt te goleme partiture izradili su oni savjesno i vješto, potcrtavali su muziku i dali su ritmovima živ pokret. I ne samo to: oni su svojom originalnom invencijom potencirali djelovanje muzike, svježje i iskreno scensko delo.

Pia i Pino Mlakar znali su i s ensembleom postići nove efekte. Scene zboru su uzorne, pa u tom smjeru treba pohvalno istaći prizor na sajmu, a specijalno prizor kod mladenke.

Autori tog baleta iskazali su se i kao odlični tumači svojeg djela: kompozitor Lhotka upravljao je izvedbom s dirigentskog stolića i izvabio je iz orkestra sav tonski sjaj, te sav precizni — nimalo lagan — ritam; Pia i Pino Mlakar istakli su se kao invenciozni umjetnici, koji su djelo realizirali na vrlo kultiviran, talentiran i uspješan način.

S tim baletom dobili smo ponovno reprezentativno scensko djelo, koje je već do sada pokazalo u inozemstvu svoje pravo na opstanak. Nadajmo se, da će još češće pronositi slavu naše muzičko-produktivne snage.

(Žiga Hirschler)

*

»JUTARNJI LIST«, 6. IV. 1937.

Prije nekoliko godina izveden je na hrvatskoj pozornici balet »Djavo i njegov šegrt«, za koji je po pučkoj legendi napisao scenarij g. Zlatko Grgošević a glazbu komponirao g. prof. Fran Lhotka. U subotu prvi puta izvedeni balet »Djavo u selu« je zapravo prerada i proširenje prvospomenutog Grgošević-Lhotkinog djela. Glavna ideja ostala je ista: djavo se umiješa u ljubav seoskog mladog para, začara i zarobi mladića, ali se ovaj pokaje, oslobodi djavla i dobiva svoju djevojku. Zadržano je i nekoliko slika i scena a i mnoge muzičke točke, ove nepromijenjene, dok su dodane mnoge nove scenske zamisli s novom glazbom. Toliko radi historijski vjerne informacije.

Novi scenarij izradili su na osnovi prvobitnog Grgoševićevog i realizirali režijski i koreografski mladi slovenski plesni umjetnici gdja Pia i g. Pino Mlakar prema svojem shvaćanju moderne plesne umjetnosti.

Blizu tri decenija boravi skladatelj g. Fran Lhotka, porijeklom Čeh, među nama i posvećuje se svom dušom uživljanju u duh hrvatske narodne muzike i njezinom izgrađivanju. Svojim popijevkama, zborovima, komornim, orkestralnim i scenskim djelima, operama »Minka« i »More« to mu sve bolje uspijeva. Muzika baleta

»Djavo i njegov šegrt«, koju smo u svoje vrijeme pozitivno ocijenili, g. Lhotka je dogovorno s Mlakarima što izmijenio što proširio a ostavljajući mnoge stavke i nepromijenjenima. Ovi stavci su najčišći u narodnom duhu dok nova proširenja prave koncesije plesnim oblicima i pokazuju naročito u predigri i u prvom činu izvjesne repetitive i duljine, koje bi u interesu konciznosti djela podnosile znatna skraćivanja. S širinom lirskog prvog čina kontrastira fantastički groteskni drugi čin pakla. Jedna od daleko najuspjelijih točaka novog djela partiture je bravurozna farsa valcera koji pleše đavlova baba. Time je Lhotka storio krunu svojoj uvijek znalčkoj i efektnoj fakturi naročito instrumentaciji, toliko duhovite apartnosti ima u ovom i ritmički vrlo interesantnom komadu muzičkog humora, koji će doskoro biti zahvalna koncertna točka za simfonijske koncerte. Odlično primijenio je razne pučke napjeve i iskoristio je i historijsku janjičarsku »koračnicu Trenkovih pandura« u svadbenoj muzici s muzikantima (gusle, trublja i harmonika) na sceni.

Lujo Šafranek-Kavić

*

»VOELKISCHER BEOBACHTER«, 29. IX. 1935.

Balet »Vrag na vasi« je prišiel z izvedbo v Badenskem gledališču prvič na nemški oder. Zgrajen je na neki stari jugoslovanski ljudski pravljici in ima silno preprosto vsebino. Nasprotno tej skromnosti pa je učinkovita in močna neomahljivost in mišljenje nastopajočih ljudi. Scene brezprimerne divjosti stojijo poleg takih, ki so polne sentimentalne mehkebe in otožnosti. Glasba in ples se zlivata z dejanjem v zaokroženo celoto ter podčrtava bogastvo barv in napetosti, tako da nastanejo močna nasprotja slovanskega čustva. Glasbo je napisal po jugoslovanskih narodnih motivih Fran Lhotka; prav tako močno se je vživela in dokazala svojo tvorno osebnost rešiteljica plesne naloge Valerija Kratinova.

*

»FRANKFURTER ZEITUNG«, 30. IX. 1935.

...Obsežna pantonima je obogatitev tovrstne literature in ni samo radi dolžine, temveč tudi v resnici »celovečerna«. Posebno je

partitura nasičena s tolikimi imenitnimi domisleki, ki imajo korenike in rodovitna tla, kakor pri Bartoku, v ljudskih napevih in izvornih ritmih. S svojo nepotvorjeno realiteto učinkuje prepričevalno in smiselno, posebno, ker jo uvaja na osnovi umetnostnih zakonov in ne umetno. Pa tudi drugače se glasbenik dobro zaveda kaj je pristno in kaj ponarejeno in kljub veselju nad disonancami ne pade v kričeči naturalizem. Takšna ljudska uglasbitev in neproblematična nasičenost, ki ju kaže dolga vrsta zabavnih slik, sta prinesli svoj delež k iskrenemu uspehu . . .

H. Sch.

*

»NEUE ZUERICHER NACHRICHTEN«, 21. II. 1935.

Delo je bilo sprejeto z gromovitim aplavzom, ki je prišel od srca. Že dolgo ni doživelo mestno gledališče takšnega iskrenega uspeha. In zakaj ta uspeh? Ne nazadnje, ker je bilo prirejeno za oko in uho na najbolj naraven način ljudsko blago iz preteklosti in sedanjosti svojega naroda. Razumemo, da je Balkan pravi Dorado za koreografsko moč, ki počiva v narodu, a zopet oživi, ko nastopi pravi trenutek. Lhotkova glasba je ujela že s prvim taktom v svoje mreže občinstvo in umetnike. Zlepa ne bo napravil po učinku enake glasbe, kakor je Lhotkova, polna iskrece zvokovne barve, švigajočega ognja, podžigajočih in menjajočih se ritmov, ki prepletajo lastno neizčrpljivo inspiracijo s travestiranimi in parafraziranimi narodnimi plesi.

Pino Mlakar, bivši Jossov in Labanov učenec, pa se igra z ritmi, kakor otroci s skakalno vrstico. Domovinsko občutje se preliva v folkloristične slike z najbolj jedrnatimi narodnimi zvoki v enoto, kakršno lahko izrazi edinole pantomina. Visoka plesna umetnost v družbi aдекватne glasbe, kakor jo tu srečamo, je himna gibanju, posluhu in obrazu.

*

»VOLKSRECHT«, 21. II. 1935.

Kar naravnost moram reči: pridružujem se ogromnemu uspehu baleta »Vrag na vasi«, prvič izvedenega 18. februarja. Še prav posebno, ker nudi to novo delo velik razgled v jugoslovansko ljudsko

življenje in čustvovanje. Dragoceno ni samo s koreografskega in odrskotehničnega vidika, temveč predvsem, ker je skladatelj, čeprav po rodu Čeh, prodril s to glasbo globoko v dušo naroda, med katerim živi že dolga leta...

»Vrag na vasi« je nenavadno očarljiv prikaz za oko in uho, ker pa Belcebub končno podleže in kljub spletkam zmaga ljubezen, je ta prikaz tudi za srce. Povsod najdemo izvornost: v plesu — kjer se pikantno združi Lebanova intelektualna umetnost z instinktivnim ljudskim plesom; v glasbi, ki je z bogato melodiko, nežno poezijo, prvinskim ritmom in z mojstrsko orkestracijo zanimiva lajku kakor tudi izobražencu...

*

»RESIDENZ THEATER«, 25. IX. 1935.

Velika odlika tega Lhotkinega dela je njegova popolna plesna struktura. Plesu daje to, kar je plesnega, predvsem originalno ritmično hrbtenico, ki skrbi z neprestanim menjavanjem takta (včasih je dobrega sicer tudi preveč) za potrebno spremembo plesnih korakov. K temu pride še drugi plus dela: njegovo dejanje, ki je blizu človeškega doživetja ostane razumljivo kljub nekim ekspresionistično pobarvanim epizodam.

Pomanjkljivost partiture je v skromnosti lastno ustvarjenih melodij. Nastavki so že tu in slišati je marsikakšen melos iz domače zemlje, toda le preveč se ta glasba mudi pri groteski in pri skoro podčrtani prečnosti (Querstand). Lahko bi jo karakterizirali kot »apoteozo orgelpunkta«. Lhotka pa si pomaga tudi drugače: tu so pomembna nastrojenja, odlomki z ritmično žilo in drzna instrumentacija, ki je tudi dobremu orkestru trd oreh. Skladatelj pa ima tudi dovolj smisla in čuta za gradnjo in za vzpone (glej zaključno sceno!). Poleg tega — s stališča plesa — nudi dejanje mnogo možnosti za izživljanje mimike, geste in ne samo za izživljanje udov.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Župančič. Urednik: Matija Bravničar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

VRAG NA VASI

Veliki balet v 8 slikah Pie in Pina Mlakarja, uglašbil F. Lhotka.

Koreografa in režiserja: Pia in Pino Mlakar

Dirigent: M. Polič

Vrag	O. Harmoš
Vragova žena	O. Orlova
Jela	Pia Mlakarjeva
Mirko	Pino Mlakar
Jelina mati	P. Hudi
Jelin stric	J. Kavur
Prijateljica	M. Afrić
Soseda	M. Reichmann
Snubec	Z. Pintar
Zenin	I. Susović

Svata	Fr. Čarman, Z. Mahovič
Devojki	Zl. Lanovičeva, M. Segnanova
Plesoča lutka	N. Čagodejeva
Pred gostilno	R. in A. Brerarjeva, M. Remškarjeva,
Prikazni	Z. Pintar, J. Kavur, F. Skrijgin, Z. Mahovič
Dekleta in fantje na žegnanju	Zl. Lanovičeva, M. Segnanova, M. Afrićeva
Hudiči	M. Reichmannova, L. Skrijginova, V. Friedrichova
Zaključno kolo	Plesni zbor zagrebškega in ljubljanskega Narodnega gledališča

Izvajajoči: Baletni ansambel Narodnega kazališta v Zagrebu — Plesni ansambel Narodnega gledališča v Ljubljani — Otroški plesni zbor
Operni pevski zbor — Orkester opere Narodnega gledališča.

Ojačevalno napravo je dobavila tvrdka Radiotehnika, z. z. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

IRAWGAI

Published in 1954 by the Ministry of Education, Government of India

Author: Dr. B. K. Chakravarti
Editor: Dr. B. K. Chakravarti
Illustrations: Dr. B. K. Chakravarti
Published by: Government of India
Printed at: Government Press, New Delhi

Price: Rs. 1.00
Copyright: 1954